

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

Чирчиқ шахри

2019 йил 16 октябрь

4-1102-1901/1483-сонли иш

Чирчиқ туманлараро иқтисодий суди судья А.Ибрагимова раислигида, И.Ниязметовнинг котиблигида, манфаатдор вакили Ж.Ҳакимқулов(2019 йил 08 октябрдаги ишончнома асосида), учинчи шахс вакили М.Мирзалиев(2019 йил 10 октябрдаги ишончнома асосида)лар иштирокида, даъвогар - Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилоят ҳудудий бошқармасининг “Тошкентдонмахсулотлари” АЖ манфаатида жавобгар - “Қўшқўрғон Мирахмад барака” фермер хўжалиги ҳисобидан 7 200 000 сўм жарима ундириш тўғрисидаги даъвоси юзасидан қўзғатилган иқтисодий ишни суд биносида, очик суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

А Н И Қ Л А Д И:

Даъвогар - Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилоят ҳудудий бошқармаси “Тошкентдонмахсулотлари” АЖ манфаатида Чирчиқ туманлараро иқтисодий судига даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар - “Қўшқўрғон Мирахмад барака” фермер хўжалиги ҳисобидан “Тошкентдонмахсулотлари” АЖ фойдасига 7 200 000 сўм жарима ҳамда олдиндан тўланган 17 840 сўм почта харажати ундириб беришни сўраган.

Суднинг 2019 йил 19 сентябрдаги ажрими билан ишга низонинг предметига нисбатан мустақил талаб билан арз қилмайдиган учинчи шахс сифатида - Бўстонлик туман қишлоқ хўжалик бўлими жалб этилган.

Суд мажлиси тўғрисида тегишли тартибда хабардор этилган даъвогар суд мажлисида вакил иштирокини таъминламади. Бироқ, даъвогар даъво аризасида ишни ўзининг иштирокисиз кўришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган манфаатдор вакили даъво аризасини қувватлаб, жавобгар шартнома бўйича олган мажбуриятини лозим даражада бажармаганлиги учун ушбу шартнома талабига кўра судга мурожаат қилинганлигини билдириб, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Учинчи шахс вакили “Тошкентдонмахсулотлари” АЖ билан “Қўшқўрғон Мирахмад барака” фермер хўжалиги ўртасида тузилган шартнома Бўстонлик туман қишлоқ хўжалик бўлимида рўйхатдан ўтганлигини билдирди.

Суд, тарафлар вакиллариининг кўрсатмасини тинглаб, иш ҳужжатларини муҳокама қилиб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини рад этишни, суд харажатларини манфаатдор зиммасига юклашни лозим деб топди:

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси(кейинги матнда - ЎЗР ФК)нинг 234-моддаси иккинчи қисмида мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқиши,

236-моддасида эса мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги кўрсатилган.

“Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий ҳуқуқий базаси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 7-моддасига мувофиқ, тарафлар ўртасида тузилган хўжалик шартномалари бўйича зиммаларига олинган мажбуриятларни ўз вақтида ва тегишли тартибда бажаришлари шарт.

ЎЗР ФКнинг 465-моддасига асосан, контракция шартномасига мувофиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштирувчи қишлоқ хўжалиги маҳсулотини қайта ишлаш ёки сотиш учун бундай маҳсулотни харид қиладиган шахсга - тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш), тайёрловчи эса бу маҳсулотни қабул қилиш (қабул қилиб туриш), унинг ҳақини шартлашилган муддатда муайян баҳода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Мазкур Кодекснинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалик маҳсулотини тайёрловчига контракция шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Ушбу Кодекс 333-моддасининг биринчи қисмига кўра, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

Шунингдек, тарафлар ўртасида тузилган контракция шартномасининг 4-бўлим 4.1-бандига асосан, шартномада белгиланган миқдорда ва ассортиментда, турлар бўйича муддатларда маҳсулот топширишдан асоссиз бош тортганлиги учун “Хўжалик” “Тайёрловчи”га топширилмаган маҳсулот қийматининг 30 фоизи миқдорида жарима тўлаши белгиланган.

Даъво аризасида “Тошкентдонмаҳсулотлари” АЖ(кейинги матнда “Тайёрловчи”) билан “Қўшқўрғон Мирахмад барака” фермер хўжалиги (кейинги матнда “Хўжалик”) ўртасида 2019 йил 11 февралда “Давлат эҳтиёжлари учун бошоқли дон харид қилиш бўйича” 04-сонли контракция шартномаси имзоланганлиги, мазкур шартноманинг 1.1-бандига кўра, “Хўжалик” “Тайёрловчи”га 6 тонна ғалла маҳсулоти(буғдой) етказиб бериш, “Тайёрловчи” эса уларни қабул қилиш ва қийматини тўлаш мажбуриятини олганлиги, бироқ “Хўжалик” 2019 йил ҳосили учун шартномага нисбатан 2 тонна, ўртача қиймати 2 400 000 сўмлик ғалла хом-ашёси топширилишини таъминламаганлиги, шунга кўра судга мурожаат қилинганлиги баён этилган.

Бироқ, ишдаги мавжуд ҳужжатлар ўрганилганда, даъвогар томонидан жавобгарнинг шартномада белгиланган миқдорда ва ассортиментда, турлар бўйича шартномада белгиланган муддатларда маҳсулот топширишдан асоссиз бош тортганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар илова қилинмаганлиги аниқланди. Шунингдек, ушбу ҳужжатлар суд жараёнида ҳам тақдим этилмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси(кейинги матнда - ЎЗР ИПК)нинг 68-моддасига асосан ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши шарт.

Аммо, даъвогар томонидан даъво талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтирилган ҳолатлар исботлаб берилмади.

Қайд этилганларга кўра, суд даъво талабини рад этишни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси(кейинги матнда - ЎЗР ИПК)нинг 118-моддасига асосан, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда юкланади.

Ушбу модданинг 7-қисмига кўра, давлат божи тўлашдан озод қилинган давлат органлари ҳамда бошқа шахслар томонидан юридик шахслар ва фуқароларнинг манфаатларини кўзлаб тақдим этилган даъво талабларини қаноатлантириш рад этилган ёки улар қисман қаноатлантирилган тақдирда, давлат божи манфаатлари кўзланиб даъво тақдим этилган шахслардан даъво талабларининг қаноатлантирилиши рад этилган қисмига мутаносиб равишда ундирилади.

Юқорида баён этилганларга кўра, суд даъвогарнинг даъво талабини рад этишни, суд харажатларини манфаатдор зиммасига юклашни лозим топиб, ЎЗР ИПКнинг 118, 176, 186-моддаларини қўллаб,

Қ А Р О Р   Қ И Л А Д И:

Даъво талаби рад этилсин.

“Тошкентдонмахсулотлари” акциядорлик жамияти ҳисобидан Республика бюджетига 223 000 сўм давлат божи ундирилсин, олдиндан тўланган 17 840 сўм почта харажати зиммасида қолдирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят қилиниши (протест келтирилиши) мумкин.

Судья

(ИМЗО)

А.Ибрагимова

Ҳал қилув қарори
нусхаси аслига тўғри:

А.Ибрагимова

